

Beleidsplan Cluster Tabor 2016-2020

Bestuurlijk - Pastoraal

Grathem

Leveroy

Kelpen-Oler.

Baexem

Heythuysen

De kerk, meer dan beeldbepalend in de gemeenschap.

Versie 01-03-2016

Inhoudsopgave:

1. Inleiding	2
2. Trends, ontwikkelingen en behoeftepatronen	2
3. Kernwaarden	3
4. Missie	3
5. Visie	4
6. Strategische doelen met acties 2016-2017.	4
6.1. Achtergrondinformatie en ontwikkelingen, hoe vitaal zijn we.	4
6.2. Liturgie en Catechese	5
6.3. Diaconie en Pastoraat	6
6.4. Gemeenschapsopbouw en aandacht voor bepaalde doelgroepen	6
6.5. Bestuurlijke samenwerking en solidariteit	7
6.6. Financiën, Verzekeringen en Archief	7
6.7. Personeel en Vrijwilligers	8
6.8. Beheer en onderhoud van vastgoed	9
6.9. Begraafplaatsen	9
6.10. Bezittingen en Kunst	9
6.11. Communicatie	10

1. INLEIDING.

Het zelfstandig besturen van parochies leverde te veel problemen. Per 1 januari 2012 is dan ook gestart met de vorming van samenwerking in een cluster. Per 25 maart 2014 is er voor het cluster Tabor van de parochies Baexem, Grathem, Heythuysen, Kelpen-Oler en Leveroy één Kerkbestuur gevormd. In de parochies worden diverse lokale taken opgepakt door Kerngroepen, samen met alle vrijwilligers.

Er spelen binnen het cluster veel zaken welke heroverwogen moeten worden gelet op de veranderingen in de kerk. Dat alles gerelateerd aan kerkbezoek, financiën, gebouwen, vrijwilligers, pastorale zorg e.a. Hoe kunnen we inspelen op de ontstane situatie met als doel nieuw elan en bezieling in onze parochiegemeenschappen. Ieder parochie had/heeft haar eigen invulling wat betreft Bestuurlijk en Pastoraal handelen. Dat is begrijpelijk, maar het lijkt ons zinvol samen met betrokkenen na te gaan in hoeverre die verschillen vragen oproepen en noodzakelijke samenwerking in de weg staan.

Daarbij zal het belang van de eigen identiteit zeker moeten worden meegewogen.

Er is voor gekozen daartoe een bestuurlijk en pastoraal beleidsplan op te zetten.

Jaarlijks zal dit plan waar nodig worden bijgesteld en/of aangevuld en een actieplan worden opgesteld.

2. TRENDS, ONTWIKKELINGEN en BEHOEFTEPATRONEN.

Bij het formuleren van beleid en het stellen van doelen is het van belang te weten wat in de samenleving leeft.

Als belangrijkste ontwikkelingen zien we:

- Terugloop kerkbezoek, ook bij de 50 + generatie en ouderen
- De wens meer verantwoordelijkheid voor zichzelf, de buurt en elkaar.
- Minder vanzelfsprekende medewerking van “katholieke” scholen
- Sluiting van kerken in de toekomst.
- De wens (vaak eis) van meer invloed op besluiten die parochianen raken;
- Afkeer van de hiërarchie in de kerk en mede daarmee van het instituut
- Toename van de informatie- en communicatietechnologie (social media);

Als belangrijkste behoeften zien wij:

- Behoeftte aan saamhorigheid/sociaal contact
- Behoeftte aan zingeving / spiritualiteit
- Behoeftte aan alternatieve vieringen
- Behoeftte aan stilteplekken / dagkapel
- Behoeftte aan meer betrokkenheid door eigen inbreng o.a. jeugd/verenigingen
- Behoeftte aan een luisterend oor
- Behoeftte aan zelfontplooiing

3. KERNWAARDEN.

Kernwaarden zijn herkenbare uitgangspunten als basis voor ons handelen. Aan de kernwaarden kunnen anderen onze identiteit herkennen en worden de leden van de organisatie in staat gesteld zich te identificeren.

Voor de parochies binnen het Cluster Tabor zijn de belangrijkste kernwaarden:

- Respect voor Schepper en de schepping.
- Respect in algemene zin.
- Diaconie.
- Traditie, symboliek benadrukken.
- Vertrouwen.
- De Liturgie/vieringen.
- Openstellen en open staan voor anders denkenden.
- Het Evangelie, vertaald naar de samenleving.

4. MISSIE.

Onze missie is het antwoord op de vraag: hoe zien wij onze geloofsgemeenschap tegen het licht van de maatschappelijke ontwikkelingen, de individualisering en de ontkerkelijking.

Onze **Missie** is:

Het parochiecluster Tabor wil blijvend vormgeven aan een vitale geloofsgemeenschap die in Christus eenheid en verbondenheid brengt met God en met elkaar.

5. VISIE.

Met onze visie wordt een toekomstbeeld geschetst hoe de parochies er uit zien, willen we de missie realiseren. Dit alles dient z'n uitwerking te vinden in de **Visie** welke zich laat omschrijven als:

Het parochiecluster Tabor zijn parochies waar sprake is van wederzijdse betrokkenheid. Betrokkenheid bij de mens en z'n activiteiten. In het Cluster Tabor doen de parochianen mee en stimuleren anderen dat ook te doen. Het Cluster Tabor is een uitnodigende gemeenschap die toegankelijk en laagdrempelig is en er werk van maakt om een communicatieve gemeenschap te zijn en een geoliede organisatie.

6. STRATEGISCHE DOELEN.

Afhankelijk van de missie zullen we moeten inzetten op bepaalde doelen.

De in de missie en visie geschetste beelden vragen om uitwerking, om geformuleerd beleid. Het eerste doel van het parochiebestuur is om beleidsterreinen te benoemen en daarvoor heldere doelen te formuleren.

6.1. Strategische doel : **Achtergrondinformatie, ontwikkelingen, hoe vitaal zijn we.**

In een veranderende wereld met een toenemende ontkerkelijking, is het als doel stellen dat de lokale kerkgemeenschappen vitaal zijn en blijven geen sinecure. Daartoe zullen alle zeilen bijgezet moeten worden.

Om te beginnen geldt meten is weten. Hoe staan we ervoor:

- Zijn (en blijven) er voldoende voorgangers?
- Blijft het haalbaar om elk weekend een mis in de parochies te verzorgen vanwege bezetting en financiën?
- Zijn (en blijven) er voldoende vrijwilligers voor de vele taken die er zijn?
- Wat is de ontwikkeling in het kerkbezoek (info KASKI)
- Hoeveel dopelingen, 1e communicanten, vormelingen, huwelijken?
- Zijn we financieel gezond en voor hoe lang?
- Hoe staat het met de koren. Een grote kostenpost, blijft dat financieel haalbaar?
- Is het onderhoud aan de kerk en overig vastgoed op orde?
- Hoe zijn de parochianen betrokken bij en geïnformeerd over de kerkelijke activiteiten?
- Hoeveel kerk-verlatingen zijn er?
- Is er voldoende vernieuwingsdrang gerelateerd aan de behoeften?

Om tot een goede analyse te kunnen komen en van daaruit doelen te kunnen stellen, is een opdracht aan onszelf om in de komende jaren voor deze aandachtsgebieden te inventariseren hoe vitaal we zijn.

Doelen 2016:

- Meten is weten. Er is een overzicht van zaken welke geïnventariseerd moeten worden.

- Met name de ontwikkelingen m.b.t. kerkbezoek, aantal toedieningen van sacramenten, kerkverlaten, activiteiten, sociale kaarten e.d. zijn geïnventariseerd.
- Er is een gedegen ledenadministratie.

Doelen 2017 e.v.:

- Bekend is waarvoor een Sterkte-Zwakte-analyse (SWOT) wordt opgezet.
- Diverse behoeften zijn vertaald naar concrete invulling.

6.2. Strategisch doel: Liturgie en Catechese

Een kerkgemeenschap is een verzameling van mensen die, met het Evangelie van Jezus Christus als uitgangspunt, geloofsgemeenschap willen zijn met vieringen in en buiten de kerk als terugkerend moment van samenkomst en verbinding. Om kerkgemeenschap te zijn moeten mensen elkaar **willen** ontmoeten op een plaats waar zij hun (gelovig) leven kunnen vieren.

Welke activiteiten kunnen overwogen worden:

- Het gebed individueel en samen bevorderen.
- Wekelijkse Eucharistieviering, goed verzorgd en met inzet van vrijwilligers: koren, lectoren, acolieten, koster, communiehulpers, kinderen, verenigingen e.a..
- Doopvieringen, huwelijksviering, begrafenis met voorbereiding daarbij mede door parochianen met eigentijdse invulling.
- Sacramentaliën als: St. Maartenviering, zegenen Adventskrans, kruisweg in Goede Week.
- Gelegenheidsvieringen bij verenigingen.

Nu geloof en kerk hun vanzelfsprekendheid hebben verloren klinken zingeving- en geloofsvragen op binnen de privéwereld, het gezin. Maar misschien nog het meest in ons eigen hoofd en hart, want wij zijn zelf ook kinderen van onze tijd.

Nu er geen sprake meer is van een homogene christelijke cultuur, is geloof meer een kwestie van een persoonlijke ontdekking, van een geleidelijke initiatie, van bewuste keuzes op basis van opgedane ervaringen.

Een catechese niet gericht op het kennen, maar op het ervaren van het mysterie kan een bewustzijnsproces in gang zetten bij kinderen en ouders.

Ouders zijn de eerstverantwoordelijken waar het de (geloofs-)opvoeding van hun kinderen betreft; daartoe dienen zij wel toegerust te worden.

Doelen 2016:

- Vieringen vinden plaats in een passende/aantrekkelijke omgeving.
- Ouders zijn betrokken bij catechese richting hun kinderen.
- Scholen geven medewerking aan godsdienst onderricht.
- Parochianen worden betrokken bij de vieringen. Jeugd, verenigingen.

Doelen 2017 e.v.:

- Er is een netwerk van ouders en parochie.
- Voor jongeren en volwassenen is er voldoende aanbod voor geloofsverdieping.
- Vieringen worden drukker bezocht.
- Er is differentiatie in activiteit en plaats.
- Stilteplekken

6.3. Strategisch doel: Diaconie en Pastoraat

Officiële definitie van diaconie: "Allerlei manieren waarop groepen van christenen (waaronder parochies) zich solidariseren met mensen in nood en/of helpen bij het oplossen van maatschappelijke problemen". Vaak genoemde werkwoorden van diaconie zijn: luisteren, ruimte scheppen, helpen, levensmoed geven, opkomen voor gerechtigheid.

Zonder een bewuste keuze om echt te willen luisteren naar hun ervaringen en adviezen is diaconie kansloos. Probeer achter de woorden te luisteren, probeer de woorden tot je door te laten dringen.

Pastoraat vindt plaats vanuit een wederzijdse kerkelijke betrokkenheid en is gericht op geloofs- en levensvragen. In pastoraat komen zingeving en persoonlijke bevrijding aan de orde. Pastoraat is gericht op het bieden van troost of bemoediging aan mensen die zich in omstandigheden bevinden die zij als lastig of moeilijk ervaren, die worstelen met gewetensvragen, met vragen rond leven en dood, met persoonlijke teleurstellingen. Het bovenstaande is samen te vatten in vier functies van pastoraat: Helsen, Bijstaan, Begeleiden, Verzoenen.

Situaties waarin een pastorale relatie tot stand komt en groeit zijn Pastorale gesprekken: bij de voorbereiding van de doop van een kind, de inzegening van een huwelijk, het begeleiden van stervenden, steunen van nabestaanden, mensen die ziek zijn.

Doelen 2016:

- Er is in beeld wat op het vlak van diaconie gebeurt.
- Zingeving, troost en bemoediging worden duidelijk ervaren.
- Mensen weten de pastorale kerk te vinden.
- Vormelingen doen werken van barmhartigheid.
- Er is een goede interne organisatie.

Doelen 2017 e.v.:

- De preek steekt mensen een hart onder de riem.
- Er is een herkenbaar verband tussen Diaconie en Pastoraat.
- De samenleving weet de diaconale kerk te vinden.
- Er zijn ondersteunende externe relaties.

6.4. Strategisch doel: Gemeenschapsvorming en aandacht voor doelgroepen

Welke groep kan ons helpen invulling te geven aan onze visie en missie? De jeugd als toekomst, de ouderen als ondersteuning. Welke specifieke aandacht vragen bepaalde groepen?

Voor de kinderen meer lessen op school en ouders daarbij betrekken/ondersteunen om zo kinderen door te laten groeien in de kerk. Wij willen bijzondere aandacht geven aan jongeren en 50+ers. Bij jongeren bijvoorbeeld interesse kweken middels bijzondere activiteiten/vieringen en voor 50+ ers speciale aansprekende cursussen. Meer huisbezoek en persoonlijke benadering kan ons daarbij helpen. Aansprekende activiteiten opzetten door en met parochianen zoals The Passion, de Zandtovenaar. Speel in op de eigen kracht van de parochiegemeenschappen.

Doelen 2016:

- Scholen vormen een belangrijke schakel tussen kind en geloof.
- Vieringen zijn afgestemd op de behoeften die leven onder de parochianen.

Doelen 2017 e.v.:

- Maatschappelijke verbanden voelen zich betrokken bij de kerk.
- Meer ouders brengen geloof over op hun kinderen.

6.5. Strategische doel : Bestuurlijke samenwerking en solidariteit.

Van belang is dat er een hechte eenheid is op bestuurlijk en organisatorisch niveau met een evenwichtige verdeling over de parochies. Heb oog voor elkaars opvattingen maar ook de wil om samen tot gedragen oplossingen te komen.

Zoek naar draagvlak bij de kerngroepen en parochieraden/klankbordgroepen. Inrichten van een gezamenlijk "Kerngroepenoverleg" kan een bijdrage leveren aan verbondenheid en afstemming. Bouw aan een omgeving waarin men elkaar motiveert, inspireert en ondersteunt.

Bouw aan een structuur waarin mensen willen participeren, met name kortdurende ondersteuning in werkgroepen.

Aandacht zal er zeker moeten zijn voor de eigen identiteit waarbij ook oog moet zijn voor het gezamenlijke doel en de minder bedeedden.

Doelen 2016:

- Voer een fundamentele discussie hoe te handelen als de lokale kerkgemeenschap niet meer in staat is om zelfstandig te functioneren vanwege het ontbreken van geldmiddelen, onvoldoende vrijwilligers of anderszins.
- Een commissie-/werkgroepenstructuur waarin ook parochianen een plaats hebben.
- Een plan voor betrokkenheid van de kerngroepen en klankbordgroepen.

Doelen 2017 e.v.:

- In beeld hebben bij welke zaken samenwerking een aantoonbare meerwaarde heeft.
- Eenheid van beleid, gerealiseerd uiterlijk in 2017.

6.6. Strategische doel : Financiën – Archief - Verzekeringen

Met het financieel beleid willen we nastreven dat we een gezonde financiële kerkgemeenschap zijn. Dat wil zeggen in staat te blijven te bestaan en verder te ontwikkelen. Het doel is om een jaarrekening positief te houden/krijgen, geen onnodige uitgaven doen.

Inkomsten verkrijgen zal vaak moeilijk en van te voren niet voorspelbaar zijn. Collectes lopen terug, misintenties worden minder, grafrechten worden niet verlengd, minder begravenissen. Als een jaarrekening niet sluitend is, ga je vanzelf interen. Overweeg om diensten te beperken dan wel te bundelen. Misschien niet ieder weekend in elke parochie een H. mis.

Hoe kunnen we de te verwachten trend van stijgende kosten en dalende inkomsten keren?

Op dit moment bestaan verschillen in de financiële administraties van de parochiekernen. Te overwegen is dit te harmoniseren. Als iedereen Navision gebruikt kan dat helpen zaken op elkaar af te stemmen en vergelijkingsmateriaal eenvoudig te verkrijgen.

Doelen 2016:

- De begroting en rekening levert kengetallen
- Er is per parochie een overzicht waarop kan worden bezuinigd.
- De tarieven voor diensten en begraafplaatsen zijn in evenwicht met kosten.

- Er is voor elke parochie een meerjarenbegroting
- Er is beleid voor beheer van contant geld.
- Verzekeringen zijn in beeld en geactualiseerd.

Doelen 2017 e.v.:

- Elke parochie heeft een structureel sluitende begroting
- Er is achtervang bij het financiële huishouding door samenwerking.
- Het archief is opgeschoond, toegankelijk en onder beheer.
- Elke parochie werkt met Navision
- Tarieven voor begraafplaatsen zijn geharmoniseerd.
- Tarieven voor diensten zijn geharmoniseerd.
- Energiekosten zijn in beeld en de leverancier is uitgezocht op basis van kosten.
- Minimaal 50% van de kosten moet gedekt worden door kerkbijdragen en bijdragen aan kerkelijke diensten.

6.7. Strategische doel : Personeel en Vrijwilligers

Hoewel het aantal mensen in vaste dienst afneemt zijn er steeds werknemers in dienst van lokale parochie of Cluster. Denk aan pastoor, pastorale ondersteuning, organist/dirigent, poetshulp, administratie. Het ligt aan de te verrichten werkzaamheden of we kiezen voor betaalde kracht of vrijwilliger. Bij betaalde krachten maar ook bij vrijwilligers zullen we ons moeten houden aan de wettelijke regels.

Qua parochie samenvoegen van kleine kernen zal moeilijk zijn. Daardoor zal de betrokkenheid nog minder worden is de verwachting.

Misschien is de ontwikkeling van de participatie-samenleving een positieve ontwikkeling richting de kerkgemeenschap. Natuurlijk is daarbij ook de vraag hoe wij als kerk daarop inspelen.

Verschillende taken vragen veel inzet van de gelovigen: organiseren van diensten, onderhoud van begraafplaatsen, onderhoud gebouwen en omgeving, kerkbalans, financiën, koren e.d.

Voldoende vrijwilligers vinden zal moeilijk worden omdat steeds minder zich kerkbetrokken voelen. Van belang is om afspraken te maken, opdat ook de vrijwilligers weten waar ze aan toe zijn. Daartoe is een vrijwilligersreglement een goed middel. Betaling van vrijwilligers is niet aan de orde. Wel kan er een onkostenvergoeding zijn.

Bij het zoeken naar vrijwilligers er op letten dat er naast 65+ ook jongeren en 50+ zijn.

Het is van belang waardering van vrijwilligers niet te vergeten. Dit kan door vrijwilligersavonden en parochiefeest te organiseren. Stimulans om door te gaan hoeft niet altijd in materiële waarde uitgedrukt te worden.

Doelen 2016:

- Er is een vrijwilligersreglement
- Er zijn waarderingsactiviteiten
- Vrijwilligers zijn een beeld.

Doelen 2017 e.v.:

- Er is evenwicht tussen professie en vrijwilligerswerk.
- Er is gelegenheid voor opleiding en ondersteuning.
- Vergoedingen aan vrijwilligers zijn in beeld in volgens afspraken.

6.8. Strategische doel : Beheer en onderhoud vastgoed

Uitgangspunt voor het parochiebestuur is onze kerken zo lang mogelijk als parochiekerk te handhaven. Gebruik zal optimaal moeten worden geregeld in relatie tot de kosten en opbrengsten. In overleg met de lokale gemeenschap zal gekeken moeten worden hoe de gemeenschap kan en wil bijdragen aan het in stand houden van de kerk.

Het onderhoud van het vastgoed zal structureel moeten worden. Daarbij zal gekeken worden naar datgene wat voor het behoud echt nodig is.

Uitgangspunt is dat de parochiekernen hun "eigen" gebouwen en terreinen onderhouden. Dat kan professioneel maar zal zeker ook met vrijwilligers gebeuren. Er kan vanuit het cluster wel ondersteuning zijn. Als lokaal onderhoud niet (meer) mogelijk is zal er principaal besluitvorming nodig zijn of en welke bijdrage van andere parochiekernen verlangd kan worden.

Doelen 2016:

- Discussie of en hoe de lokale parochie hun gebouwen in stand kan houden.
- Discussie over hoe om te gaan met parochies welke hun gebouwen niet meer kunnen onderhouden.
- Inzicht in de voordelen van gezamenlijk inkoop.
- Voor alle gebouwen zijn er meerjarige onderhoudsplannen.

Doelen 2017 e.v.:

- Investerings in kerkelijke activiteiten hebben voorrang boven investeringen in vastgoed.
- investeringen in commercieel vastgoed hebben voorrang boven investeringen in kerkelijk onroerend goed.

6.9. Strategisch doel: Begraafplaatsen

In onze parochie zijn er 5-tal begraafplaatsen. Onderhoud vindt veelal plaats door vrijwilligers. Naast het onderhoud van de graven en omliggende paden en groen zijn er ook afscheidingen en bouwwerken. Het is van belang deze in beeld te hebben.

Ook zullen er actuele overzichten moeten zijn van de graven.

Het beleid van de begraafplaatsen moet naast afspraken over toe te passen grafstenen ook informatie moeten bevatten over ruiming waarbij aandacht voor "monumentale" grafzerken.

Doelen 2016:

- Contracten zijn in beeld.
- Afspraken over opzet en beheer van begraafplaatsen staan op papier.

Doelen 2017 e.v.:

- "Monumentale" grafzerken zijn in beeld met inbegrip van beleid m.b.t. handhaven.
- Beleid betreffende begraafplaatsen is geharmoniseerd.

6.10. Strategisch doel: Bezittingen – Kunst

Om een totaal beeld te verkrijgen over de weerstand van onze parochies zijn ook de bezittingen van belang. Bij bepaalde bezittingen zullen huurovereenkomsten en pachtcontracten spelen. Deze moeten in beeld zijn.

Aandacht moet er zijn voor afspraken binnen de overeenkomsten/contracten. Van belang is daarbij een volgsysteem op te zetten.

Wat betreft de kunstobjecten dient er een overzicht te zijn met waardering.

Doelen 2016:

- Er is inzicht in bezittingen, legaten e.d.
- Er is een overzicht van huur- en pachtovereenkomsten en contracten.

Doelen 2017 e.v.:

- Kunstbezit is volledig in beeld.
- Bezittingen en kunst is gewaardeerd.

6.11. Strategische doel : Communicatie

Het parochiecluster Tabor stelt zich ten doel de interne en externe communicatie zodanig in te richten dat bij de kerkgemeenschap betrokken leden zich thuis voelen, gewaardeerd en gehoord. De inrichting van de externe communicatie zal zo moeten zijn dat parochianen en ook niet-parochianen kennis kunnen nemen van onze activiteiten en waar mogelijk daaraan deel kunnen nemen. Actuele informatie is belangrijk om mensen er bij betrokken te houden.

Bij ingrijpende besluiten zal de mening van de parochianen worden gevraagd.

De waarde van een apart parochieblad wordt niet hoog ingeschat. Incidenteel kan er huis aan huis informatie worden bezorgd. Acties op parochieel niveau kunnen worden gedeeld middels de parochiegids.

Naast de lokale bladen zoals 1Lokaal, Weekblad Nederweert, Gilsingbladen zijn ook de lokale tv-zenders van belang. Nieuwe (social) media moeten in beeld zijn en bewust worden ingezet. De website is belangrijk en er zal een goede afstemming moeten zijn tussen informatie vergaren, informatie aanleveren en informatie plaatsen.

Naast de externe communicatie is natuurlijk ook de interne communicatie van belang. Hoe communiceren wij onderling als bestuur, hoe naar onze vrijwilligers.

Om aan te geven hoe we met communicatie willen omgaan is het zinvol een Communicatieplan op te stellen.

Doelen 2016:

- Er is een communicatieplan
- De website is aantrekkelijk en actueel.
- Er zijn afspraken voor interne communicatie.
- Met de lokale bladen zijn afspraken over plaatsing en tarieven.

Doelen 2017 e.v.:

- De parochianen geven aan dat de aangedragen informatie hun ondersteund en stimuleert.